

opusdei.org

Książka "Radość służby. Bp Álvaro del Portillo (1914-1994)"

Ukazała się książka "Radość
służby. Bp Álvaro del Portillo
(1914-1994)" zawierająca
opracowanie wystąpień
podczas ostatniej konferencji
naukowej w Toruniu,
poświęconej bł. pp. Álvaro del
Portillo.

11-10-2016

W dniu 16 maja 2015 r. w Toruniu
miała miejsce konferencja naukowa

o bł. Alvaro del Portillo. Owocem tej konferencji jest książka: *Radość służby* – Bp. Álvaro del Portillo (1914-1994), pod red. Piotra Roszaka i Piotra Orłowskiego, wydana przez Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Przedstawiamy fragment z jej Słowa wstępnego.

Słowo wstępne

Nie przeszła bez echa beatyfikacja ks. bpa Alvaro del Portillo w Kościele w Polsce, choć była celebrowana w Madrycie, kilka tysięcy kilometrów od naszych granic. Śledziło ją wielu wiernych, dla których postać następcy św. Josemarii Escrivy na stanowisku prałata Opus Dei nie była bohaterem z dawnych kart historii, ale niosła doświadczenie spotkań jeszcze niedawnych, otrzymanych duchowych porad, wspólnych projektów i planów. Don Alvaro, jak

o Nim często mówiono, był częścią naszego świata, w którym realizował ideał życia ewangelicznego w codzienności pełnej zwyczajnych spraw i obowiązków swej pracy. Ta możliwość swoistego „ocierania się” w naszym życiu o świętych, których Kościół ukazuje jako błogosławionych wkrótce po ich śmierci, to również znak czasów. To przypomnienie, że świętość jest wysoką miarą zwykłego życia chrześcijańskiego, a jego nadzwyczajność nie mierzy się rzadkością występowania, lecz mocą łaski, która przebija z świętego życia.

Na życie bł. Alvaro del Portillo możemy spojrzeć na wiele sposobów. Przypadła mu rola pierwszego następcy Założyciela Opus Dei, a to oznacza staniecie wobec nowych wyzwań, jakie rodzi cierpliwa wierność ideałom św. Josemarii. Było to twórcze zsynchronizowanie, które nie wypacza własnej osobowości,

lecz wręcz przeciwnie, jeszcze bardziej ją podkreśla. Symfonia to przecież melodia, która nie niweczy oryginalnych dźwięków, ale je wpisuje w szerszy plan. Biskup Alvaro to nie był człowiek „cienia”, drugiej linii, stawiający na mimetyzm, bezrefleksyjne kroczenie za, ale *saxum*, skałą, człowiekiem o wypróbowanym charakterze, który potrafił łączyć w sobie elementy głębokiego życia wewnętrznego, urzekającej dobroci z energią człowieka, którego zasługi dla rozwoju Dzieła w tak wielu krajach świata – w tym Polski – są niezwykle doniosłe[1].

Don Alvaro to człowiek wielu rysów, pozostawiający również głębokie refleksje teologiczne, które warto wyeksponować w naukowej refleksji, skoro teologia od zawsze sytuowała się w służbie chrześcijańskiego życia. Przynosi światło Bożego Objawienia i rozświecła wszystkie wymiary życia

eklezyjnego: nie ma prawdziwej odnowy Kościoła, jego życia i misji, bez „rozteologizowania” wspólnot, których świadectwo życia wypływa ze zrozumienia teologicznej prawdy o Bogu i świecie. W tym kontekście na uwagę zasługuje wkład bł. Del Portillo w rozwój rozumienia znaczenia i duchowości osób świeckich, poczynając od lat soborowych, gdy pełnił podczas *Vaticanum II* rolę konsultora[2].

W ostatniej swej książce, znany hiszpański eklezyjolog Gonzalo Tejerina z Uniwersytetu w Salamance przypomniał, że Kościół jest niczym «skrzynia rezonansowa», w której wybrzmiewają wszystkie dźwięki współczesności[3]. Trzeba nauczyć się rozróżniać je i iść za tym, który pochodzi od Chrystusa, wzmacniany w swym przekazie przez wielkich świętych. Dlatego ich głos zasługuje na szczególną uwagę. Rola świętych w teologii nie

ogranicza się bowiem do bycia jedynie „klatką” zdjęciową przeszłości, ale są oni żywym pulsem Tradycji Kościoła, który sprawia, że rośnie rozumienie tajemnicy zbawienia. Henry de Lubac porównywał te doświadczenia świętych w kontekście egzegezy biblijnej do żyznej próchnicy, która przyczynia się do owocowania zasiewu. Nie czytamy zatem ich myśli jako przeszłości, choćby najbardziej wzniosłej, ale jako powiew wiatru, który pcha ciągle w tym najważniejszym dla chrześcijanina kierunku, ku Chrystusowi.

W podobnym duchu na rolę świętych w teologii zwracał uwagę już Tomasz z Akwinu przy refleksji nad teologią jako nauką. Jej punktem wyjścia nie jest czysty dyskurs racjonalny o Bogu, ale samoobjawienie się Boga. A jak w nauce zakłada się zawsze zasady pochodzące z innej – w

muzyce np. arytmetyki – tak teologia bazuje na wiedzy Boga i świętych (*scientia Dei et beatorum*)[4]. Warto się nieco zastanowić nad tą średniowieczną intuicją dotyczącą teologii. Nie chodzi w niej przecież o gromadzenie „pogłosek na temat Boga”, tym teologia się nie zajmuje, ale kluczem jest wejście w Jego wiedzę, a konkretnie w świadectwo, które zostaje nam przedstawione do wiary. Wymaga ona zakorzenienie w żywym nurcie Tradycji, w którym dokonuje się proces pogłębionego rozumienia: teologia nie może więc abstrahować od tego eklezjalnego wymiaru. Ale Bóg, który się objawia jest jednocześnie zakryty: nie dlatego, że się objawił „w połowie”, ale Jego zbawcze odkrycie (*re-velatio*) zakłada Jego ukrycie, co podkreślają świadectwa mistyków. Dlatego Bóg zawsze jest pierwszy w swej inicjatywie – jak mawia papież Franciszek, Bóg zawsze nas *primerea*: kiedy wydaje nam się, że to my Go

szukamy, zadajemy Mu pytania, okazuje się, że to On nas szuka i On wcześniej zadał nam pytanie (por. *Evangelii Gaudium*, nr 24)[5]. W życiu świętych – a w przypadku bł. Alvaro widać to wyraźnie – to doświadczenie wyprzedzającej łaski Boga staje się podstawą ich egzystencji. W jakiejś mierze ich życie jest świadectwem „widzialności łaski”, która staje się zbawczym ujawnieniem wpisanym w logikę inkarnacyjną Drugiej Osoby Trójcy Świętej („ukazała się łaska”... owe *manifestatio* jest to kluczowe). Ta intuicja Akwinaty, jak zwraca uwagę Ch. Morerod, kryje za sobą bogate teologiczne konotacje: widzialność to odesłanie do ontologii sakramentalnej.

Oddajemy w ręce czytelnika książkę, która pragnie przybliżyć postać i dzieło bł. Alvaro del Portillo.

Ambicją zamieszczonych artykułów nie jest tylko „przypomnienie”, ale

nakreślenie współrzędnych naukowych, teologiczno-historycznych, które pozwolą odczytać dzieło życia bpa Alvaro w pełnym świetle. Ukażą jego wkład w wydarzenia, które wycisnęły swoje piętno na życiu Kościoła w XX wieku.

W otwierającym niniejszy tom artykule, **ks. Jan O'Dogherty**, zastępca wikariusza regionalnego Opus Dei na Polskę, przedstawił sylwetkę błogosławionego biskupa Alvaro jako „męża wiernego” w kilku kluczowych aspektach Jego życia i działalności: wierności Bogu w swojej posłudze kapłańskiej, wierności papieżowi i Kościołowi podczas obrad i prac II Soboru Watykańskiego czy wreszcie założycielowi Opus Dei, św. Josemari Escriva. Taka wierność, na tylu płaszczyznach możliwa jest tylko w oparciu o ciężką pracę każdego dnia i bycie konsekwentnym raz powziętemu wyborowi.

W referacie **ks. Ignacego Solera** została zaś przedstawiona bardzo szeroko duchowa spuścizna błogosławionego ks. Alvaro del Portillo. Z jednej strony artykuł ukazuje duchową wierność Don Alvaro założycielowi Opus Dei – św. Josemarii Escrivie, a z drugiej jego wkład w rozwój Prałatury Personalnej Opus Dei na świecie. W sposób niezwykle ciekawy autor wpisuje relacje pomiędzy tymi świętymi kapłanami w obraz Boga Ojca Starego Testamentu i obraz Synostwa Bożego w kontekście Nowego Testamentu, wskazując, że duch ojcostwa i synostwa wpisany jest w sam rdzeń Prałatury Opus Dei.

Natomiast na przyjaźń jaka rozkwitła pomiędzy bł. Alvaro, a św. Janem Pawłem II wskazuje **Paweł Skibiński**, profesor Uniwersytetu Warszawskiego, przedstawiając wiele ciekawych i mało nieznanых zdarzeń z ich „wspólnego” życiorysu.

W drugim artykule tego samego autora zostały zaś zaprezentowane zaangażowanie i związki bł. Alvaro z Polską na perspektywie jego czterech wizyt w naszym kraju. Wszystkie te odwiedziny nacechowane były z jednej strony duchowością maryjną (wizyta na Jasnej Górze), jak i spotkaniami zarówno z pasterzami Kościoła Katolickiego w Polsce – m.in. z kard. Stefanem Wyszyńskim – jak i osobami konsekrowanymi (wizytki), a przede wszystkim świeckimi. Jego zaangażowanie od pierwszej wizyty jeszcze w komunistycznej Polsce roku 1979, po ostatnią wizytę w sierpniu 1993 ukazane zostało na tle decyzji, które musiał podejmować w związku z rozpoczęciem przez Opus Dei pracy apostolskiej w Polsce oraz radości z pierwszych owoców tejże pracy o których relacjonował Ojcu św. Janowi Pawłowi II, po swojej ostatniej pielgrzymce do Polski.

Ks. **Jan Uchwat** z Gdańskiego Wyższego Seminarium Duchownego w swoim artykule przedstawia Don Alvaro jako teologa uczestniczącego w obradach II Soboru Watykańskiego. Tutaj także została podkreślona wierność ks. Alvaro papieżowi, Kościołowi i św. Josemarii. Bł. Alvaro del Portillo poprzez swój uniwersalny styl teologiczny oraz osobiste kryterium odpowiedzialności zaangażował się w odnowę Kościoła. Był bardzo ceniony przez kilku papieży zaczynając od Jana XXIII, poprzez Pawła VI, a na naszym papieżu Janie Pawle II, kończąc. Ks. Alvaro pracował w wielu komisjach soborowych przez co miał wpływ na kształt niektórych finalnych dokumentów *Vaticanum II*, w tym szczególnie na *Dekret o posłudze i życiu kapłanów*. W swej pracy korzystał z doświadczeń i ducha Opus Dei, dzięki czemu wniósł do prac Soboru pewne nowe akcenty

teologiczne, jak choćby powszechne powołanie do świętości, pełniejsze ujęcie roli świeckich w Kościele, apostołskie rozumienie kapłaństwa powszechnego i ministerialnego.

To właśnie temu odświeżonemu spojrzeniu na znaczenie i zadania osób świeckich w Kościele poświęcony jest tekst **ks. Vicente Bosch**, profesora z Papieskiego Uniwersytetu św. Krzyża w Rzymie, który analizuje teologiczny wkład bł. Alvaro w ostateczny kształt posynodalnej adhortacji „Christifideles laici”, poświęconej jak wiadomo refleksji nad rolą świeckich w życiu Kościoła. Autor zamieszcza równocześnie ważne materiały źródłowe: interwencje bpa del Portillo podczas zgromadzenia biskupów w 1987 roku, którego pokłosiem była wspomniana adhortacja Jana Pawła II.

Z kolei **ks. Jacek Połowianiuk** z Politechniki Warszawskiej w swoim referacie przedstawia rolę błogosławionego Alvaro jako eksperta, który był zaangażowany w proces tworzenia zmian w Kodeksie Prawa Kanonicznego. Artykuł przedstawia jego myśli w ujęciu pracy, którą podjął w różnych komisjach i grupach roboczych Stolicy Apostolskiej, zakończonych ogłoszeniem KPK w 1983 roku.

Wszystkie przedstawione artykuły, na zasadzie symfonii, pozwalają na uchwycenie nietuzinkowej postaci, której historyczne znaczenie, a nade wszystko przekaz życiowy, stanowi bez wątpienia źródło inspiracji dla kolejnych pokoleń chrześcijan.

[1] Por. H. de Azavedo, *Misión cumplida. Mons. Álvaro del Portillo*, s. 8

[2] V. Bosch, Christífideles laici y el beato Álvaro del Portillo, “Scripta Theologica” 2(2015), 321-344,

[3] G. Tejerina, *La gracia y la comunión. Ensayo de eclesiología fundamental*, Secretariado Trinitario, Salamanca 2015.

[4] S. Th., I, q. 1, a. 2c.; Ch. Bottingheimer, *Comprendere la fede. Una teologia dell’atto di fede*, Queriniana, Brescia 2014, s. 61; por. także M. M. Wahlberg, *Revelation as Testimony. A philosophical-Theological Study*, Eerdmans, Cambridge 2014, s. 144-171.

[5] Por. S. Del Cura, *Abrazados por una verdad más grande: conocimiento, amor y búsqueda de Dios en la enciclica Lumen Fidei*, w: G. Tejerina (red.), *La luz de la fe*,

Universidad Pontificia de Salamanca,
Salamanca 2014, s. 91.

pdf | dokument generowany
automatycznie z [https://
dev.opusdei.org/pl-pl/article/ksiazka-
radosc-sluzby-bp-alvaro-del-
portillo-1914-1994/](https://dev.opusdei.org/pl-pl/article/ksiazka-radosc-sluzby-bp-alvaro-del-portillo-1914-1994/) (06-08-2025)